

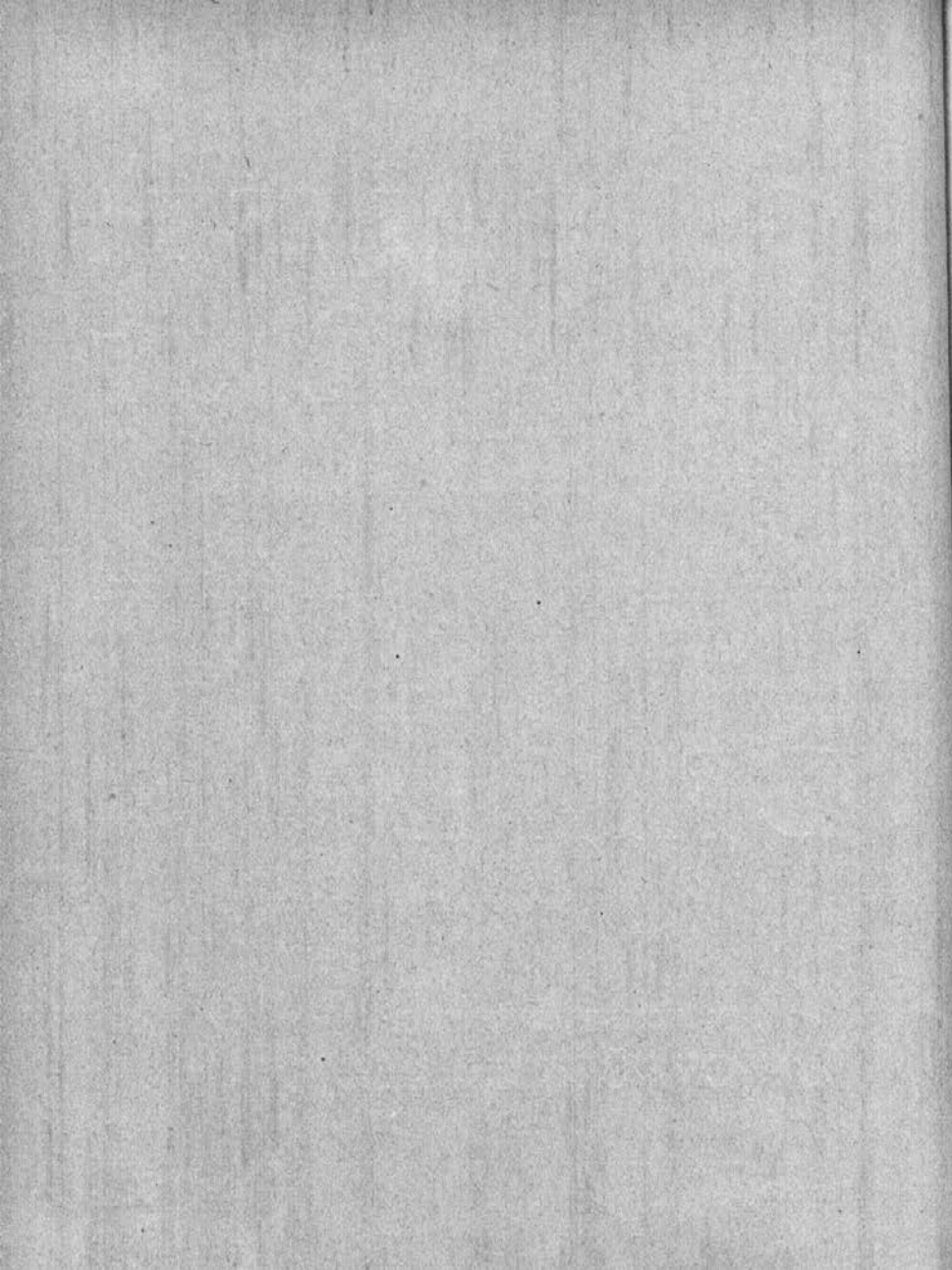
GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1943-44

DRAMA

6 DICKENS-FRANCMESNIL:
CVRČEK ZA PEČJO

GLEDALIŠKI LIST

DRŽAVNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1943/44

DRAMA

Štev. 6

DICKENS-FRANCMESNIL:

CVRČEK ZA PEČJO

PREMIERA 9. DECEMBRA 1943

Ciril Debevec:

Nastopni govor

(Govorjen v gledališkem foyerju pred zbranim osebjem Drame, dne 22. XI. 1943 po prevzemu ravnateljske službe).

SPOŠTOVANA GOSPODA!

Predno preidem na glavno vsebino današnjega sestanka, mi dovolite najprej, da vas s svojega novega službenega mesta vse prav lepo pozdravim.

Ni moj namen mučiti vas z dolgoveznimi abstraktnimi ali konkretnimi govori. Današnji čas je tako urejen, da zahteva dejanj in je potreben kvečjemu še takih besed, ki so že same po sebi dejanja. Vsega drugega je danes več kot dovolj in preveč. Vendar se mi zdi, da me je doteklo to imenovanje — ki je prišlo, mimogrede omenjeno, mnogo bolj nepričakovano, kakor se morda večini od vas dozdeva — ob takem hudem času in ob takih celotnih, zlasti pa seveda kulturnih razmerah, da se mi zdi, da nič med igralci, ki so sicer znani po svoji hudomušnosti in navihanosti, ni nobenega, ki ne bi poleg počastitve občutil tudi teže takega imenovanja. Dasiravno po vsej svoji naravi ne nagibam k malodušju, zlasti ne v gledališki stroki, se vendarle jako dobro zavedam, da se bom moral z vso resnobo in z vsem znanjem potruditi, če bom hotel vsaj deloma opravičiti visoko zaupanje, ki sem ga bil z imenovanjem

deležan s strani svojih nadrejenih oblasti, ob nastopu pa tudi s strani javnega mnenja. Kakor morda v svoji tajni tišini zelo dobro čutim zlato zrno časti zaupane mi funkcije, tako občutim na drugi strani z mnogo večjo zavestjo sivo, svinčeno težo bremena s tem mestom zvezane odgovornosti. Namenoma sem s sklicanjem tega nastopnega sestanka nekoliko počakal, iz preprostega razloga, da bi dobil v sedanje stanje dramskega dela in celotnega ozračja čim več vpogleda in čim več pregleda, da bi svoja opazovanja, svoja sklepanja in svoja današnja izvajanja postavil lahko na čim zanesljivejše in verodostojnejše temelje.

Čeprav smem po 16 letih neprekinjenega gledališkega dela v naši kulturni sredini po vseh, mislim da precej jasnih, četudi morda po dragocenosti pomankljivih, pismenih, predavateljskih in režijsko-igralskih udejstvovanjih v Drami in v Operi računati vsaj s približnim poznavanjem mojih gledaliških pojmov, nazorov in čustev, čutim vendarle za svojo dolžnost in pravilnost, da vam jih prvič v okviru vodstvene funkcije še posebej v poljudni in sodobni pri-spodobi čim bolj nazorno predstavim in nanje še posebej opomnim. Rad imam jasnost v pojmih, rad imam točne izjave v pogledu vsakega, zlasti pa javnega dejanja in dela. — Te besede, ki jih bom danes pred vami govoril, smatram za svojo osebo za neke vrste izpovedno ali če hočete za zadolžno pismo, ki naj služi meni stalno kot neki nadzorstveni opomin za mojo vest, vam in javnosti pa za razumevanje, za sklicevanje in tudi, če bo treba, za morebitno terjatev.

Ko sem v uvodnem članku prve številke letošnjega opernega Gledališkega lista pisal o vsebini, smislu in občutku vojaškega povelja »Na mesta«; ko sem pisal »O resnobi trenutka, v katerega vstopaš«, o »nenavadni resnobi položaja, ki ga zavzemaš«; ko sem omenjal besede »poslušnost, red, naloga, postojanka, dolžnost«... takrat nisem niti v sanjah pomislil, da jih bom moral v tako kratkem času na dramskem polju v tako izpostavljeni funkciji ponoviti. Nisem se zavedal, da se bom tako kmalu znašel v položaju, ko bom moral te besede s svojo osebo vred iz Opere v Dramo po njihovi vsebini prenesti in da jih bom moral tako kmalu tudi na njihovi veljavi dejansko preizkusiti. Dovolite

mi torej, gospoda, da tri, štiri najvažnejše stavke iz tega poglavja dobesedno pred vami v današnjem okviru ponovim.

»Tudi za gledališko umetnost«, tako se glasijo besede, »lahko nastopijo v zgodovini trenutki, ko so njeni izvajalci v svojem dolžnostnem delovanju postavljeni pred enako zahtevnost kakor morda njihova umetniška zmogljivost. Nastopijo časi, ko se tudi v gledališču razne lahkokrile muze in muzice morajo poskriti, deloma, ker so že po naravi plašne in bojazljive, deloma pa, ker bi s svojim nehanjem samo motile odgovorni in težavni potek zapovedanega opravila. Na odprtem, razburkanem morju, v burji in viharju, spričo nevarnosti čeri, sipin in najrazličnejših možnih ranljivih udarcev, je čuječnost in delavnost poveljstva kakor tudi celotne posadke ladje dvojno in stoterno potrebna. V časih, ko milijoni trpijo, krvavijo in umirajo za svoje ideje, za svoja prepričanja, za zvesto izpolnjevanje svojih dolžnosti, se mora tudi gledališče, če hoče opravičiti enakovredno svoj obstanek, bolj kot kdajkoli zavdati svojega pravega poslanstva in zato bolj kot kdaj koli izvrševati zvesto vse — v okviru danih možnosti — karkoli je v pravem njegovem smotru v vseh njegovih sposobnostih in vseh njegovih močeh. Približevanje resnici, vzbujanje ljubezni in dobrote, blažitev nizkih strasti in plemenitenie duha so previsoke in predragocene dobrine, da bi smeli gledališki krmarji in mornarji v teh težkih časih le za las popustiti. Ne smemo — pa čeprav je hudo in težko. Trpljenje kuje može in — ljudi.«

Trpljenje, ki ga je danes brez fraz in brez posebnih poudarkov zvrhoma polno vse okrog nas in bo moralo prav tako kot druge zmodriti in prekaliti tudi nas.

Primeri z ladjo, ki plove po širnem morju, mi stopa znova v vseh podrobnostih pred oči. Časi, v katerih živimo, so kakor v divjem orkanu peneče se morje, ki s svojimi ogromnimi valovi buta in premetava ubogo ladjo, bruhajoč in požirajoč neusmiljeno v svojih vrtinčastih globinah vse, karkoli ni zmožno zoperstaviti se njegovim pogubonosnim silam. Gledališče, nesrečna ladja, poslana po svetu, da bi prinašala vsepovsod luč in uteho, pa se ziblje in poka, v vseh razah škorpje in stoka, pogumno boreč se z vetrovi, vrtinci, čermi in drugimi nevarnimi, znanimi in neznanimi

demoni. Ni čuda, če je utrpelo že tu in tam kakšno večjo ali manjšo zévn, ni čuda, če stroji morda ne morejo dihati več s polno paro, ni čuda, če bi bili jambori morda nekoliko nalomljeni, ali če je celo krmilo sólo morda preplavljeno ali natrto. Kako bi tudi ne, če vidimo, da je k u r i v o — naši gmotni dotoki in viri — prav tako v vojno ogroženem stanju kot ladja sama, in če vidimo, da so zaloge našega premoga in olja pri trikrat in večkratno večjih storilnih zahtevah komaj za kratke in sprotne vožnje, to se pravi, da so skoro za polovico slabejše in manjše kot pri normalnih časih. P o s a d k a — naše celotno dramsko izvajalno, umetniško in tehnično osebje — bi lahko bilo, spričo vseh teh razlogov, v naporih sicer preizkušeno, a vendar zaradi morebitne premajhne smotrnosti in premalo izdatne uspešnosti neprestanega križarjenja narahlo utrujeno in od hudega guganja vsekakor nekoliko pretreseno in omaljeno. O f i c i r j i — naši režiserji — smo, z menoj vred, vsak po svojih močeh strmeli srepo na pomorske načrte in krčevito stiskali kompase, da ne bi zgrešili poti, ki smo jo včasih komaj slutili, da se ne bi v brezcilju izgubili, da nas ne bi z ladjo vred pogoltnila gluha in grozljiva temæ. S t r e l i v o — naš repertoar — s katerim smo se podajali v borbo z našim večnim navideznim prijateljem, a prav zato tem nevarnejšim, ostrim n a s p r o t n i k o m — občinstvom, ni bilo vedno in ob vsaki priložnosti najbolj izdatno in učinkovito in zato se je izkazalo, da tudi naša i n š p e k c i j a — kritika, ni mogla vedno poročati o slavnih vožnjah in vedno zmagovitih bojnih poletih. —

Kakor so torej težavne okolnosti in kakor je marsikatera pomanjkljivost spričo takih razmer bolj ali manj razumljiva in včasih celo opravičljiva, vendarle brez ovinkov priznavam in ne tajim, da si ne morem uspešne plovbe predstavljati nikdar in nikjer, če si poveljstvo in po možnosti tudi vse moštvo ni na jasnem predvsem v treh osnovnih stvareh in sicer:

1. Kakšna je n a l o g a, ki jo je treba izvršiti?
2. Kakšna je s m e r, ki jo je treba ubrati?
3. Kje je c i l j, ki ga je treba doseči ali morda zadeti?

Vse odgovore na ta tri vprašanja mora poveljstvo, računajoč tudi z vsemi nepričakovanimi okoliščinami dodobra poznati, še več:

poznati in obvladati mora celo vsa najrazličnejša sredstva, s katerimi so vsa ta izvajanja možna in uspešna, kajti, če tega ne zmore, se kmalu škodljivo izkaže, da so bila vsa prizadevanja ladje bolj ali manj brezplodno početje in nekoristno zapravljanje človeških ter tvarnih energij.

Vodstvo mora natančno vedeti, da je poglavitna in bistvena naloga vsakega gledališča v tem, da zagrabi, pretrese, zrahlja in zajame celotnega človeka do dna, da zakrknjenega odpre in spečega prebudi, da uklenjenega osvobodi, da slabotnega okrepi, razdivjanega ukroti in da močnega ustanovi in potrdi v borbi za vse, kar je na tej zmedeni zemlji še dobrega, lepega in poštenega. Vedeti mora, da je naloga gledališča v tem, da vse prirodne stvarjalne sile v svojem akcijskem območju s svojim magičnim čarom ožarja, zaliva, bodri in živi, vse zlokobne, uničevalne pa razkraja in kot strupene bakterije uničuje in morí.

Gledé s m e r i se mora vodstvo prav tako točno zavedati, da so lahko v samem poteku sicer različne, da pa morajo vendarle voditi k istemu, skupnemu in enemu samemu cilju; vedeti mora, da je pot lahko dolga, ampak lahko še vedno pravilna; da je lahko ovin-kasta in iskajoča, ampak vendarle ne prežeha in ne tihotapska; da je lahko nevarna, pa nikdar surova; da je lahko prelestna, pa nikoli osladna, spolzka in uživaška; da je lahko tavajoča, pa vendarle vsepovsod čista in poštena. V načrtovanju smeri se najbolj izkaže poveljniskova sledilnost, v zadržanju smeri se najbolj preizkuša njegovo izkustvo, njegova moč; in v zvestobi do izbrane poti se najbolj izpriča zaupanje celotnega njegovega osebja.

In nazadnje mora vodstvo vedeti, da je cilj gledališča za vse kraje in za vse čase samo eden in edinstven in ta je: prižigati ob plamenu večnega, svetega ognja vedno znova ugašajočo bakljo čiste resnice; razblinjati zmote blodečih iskalcev; preganjati temó nagonskih besnil; netiti toplo lepoto ognjišča, družine in doma v najširšem pomenu besede in končno zalivati z neusahnim oljem tiho lučko neskončne, vseobče dobrote, kakor so jo sanjali v svojih najposlednejših sanjah najvišji duhovi božjega poslanstva na zemlji. —

Že po teh bežnih orisih nalog, smeri in cilja, vam, gospoda, ne bo morda težko razumeti in dojeti, da je odgovornost vod-

stvene funkcije zelo velika. Odgovornost, ki se z neurejenostjo gledališču in umetnosti sploh kakorkoli naklonjenih razmer le še večja in razprostira. Odgovornost v pravem pomenu besede ni prav nič drugega kakor odvisnost. Odvisnost od višjih zakonov in — kar je najtrše — odvisnost od lastne vesti. Odgovornost pred lastno vestjo — seveda, če ta ni izredno kosmata — pa vzdržimo samo tedaj, če vemo, kaj je dolžnost. Dolžnost je spoznanje, da so stvari nad nami in izven nas vredne več kakor mi. Dolžnost je spoznanje, da so ljudje okrog nas vredni vsaj toliko kakor mi. Dolžnost je občutek za stvarnost. Dolžnost je občutek za nesebičnost. Dolžnost je občutek za red. Dolžnost je dejanje, ki se po spoznanju teh občutkov ravna.

Prav pojmovani dolžnosti pa se — po logičnem pravu stvari — pridružuje tudi izvestna prav pojmovana pravica. In ni lažje razlage od te, ki velja tudi za pravico gledališkega vodstva in ki obstoja v tem, da v svojem funkcijskem območju po pameti in preudarku ureja, opominja in nadzira izvrševanje predpisanih dolžnosti. Vse neprijetne posledice, ki bi v okviru zakonitih predpisov utegnile nastati zaradi kakršnegakoli nerazumevanja, zanemarjanja ali celo zlorabljanja službenih dolžnosti, morajo prizadeti pripisati radi ali neradi v lastno krivdo in lastno breme.

Upam pa seveda in želim, da bi do takih, zlasti ostrejših ukrepov med nami sploh ne prišlo. Prepričan sem namreč, da se vsem takim in podobnim nezgodam in prestopkom lahko izognemo, če se vsi z vso dušo in z vsem telesom posvetimo samo enemu delu, to je našemu lepemu in zahtevnemu poklicnemu udejstvom vanju. Naš poklic je težak in zahteva dobesedno celega človeka.

Celęga človeka, ki pa mu morajo pomagati poleg tega še tri čudežne pomočnice in sicer: vera, ljubezen in volja do dela.

Vera, pravim, ne upanje, ker je upanje za danes premalo. Ljubezen, pravim, ne ljubimkanje, ker je ljubimkanje za danes premalo. In volja do dela, pravim, ker je samo veselje do dela premalo in spet premalo. Mi vsi, kar nas je v tem gledališču, moramo zdravo in ne bolešno verovati, mi vsi moramo vneto in

goreče ljubiti; mi vsi moramo pogumno in nepopustljivo hoteti in delati in ne samo misliti, čustvovati in trpeti.

Šele kadar bomo vsi zmogli vse to, se bo lahko zgodilo, da bomo začutili z vsem bistvom visoko vrednost stvari, kateri po svojih skromnih močeh vsak po svoje pošteno služimo; začutili bomo puhlo malenkostnost sebičnega koristoljubja; zavedli se bomo sramežljivo nevrednega mrmranja in zaslutili bomo otroško predanost in hladečo brezimnost našega skupnega udejstvovanja.

Samo tako je možno, da bo to naše gledališče hodilo res po poti svojega pravega poslanstva. Samo tako je možno, da bo to gledališče res tisto, kar bi moralo že od vsega početka biti, namreč: žarišče in ognjišče celotne naše omike.

In navsezadnje: samo tako je možno, da bo nekoč — pa naj bo že kadarkoli, pa naj bo z nami ali brez nas — da bo nekoč, ko bo naš človek iz te krvave zmede vstal, ko bo obžarjen z zlato glorio odrešenja stal in se oziral po vseh, ki so mu kakorkoli pri tem vstajenju pomagali — da bo tedaj, nekje med drugimi, pokojno stala tudi naša Muza in da tedaj, ko jo bo zadel njegov vprašujoči pogled, da tedaj ne bo zardela od sramu, temveč bo lahko tiho, a z mirno dušo dejala: »Glej, človek moj, oprosti mi, ni mnogo, res; vendar sem dala vse, kar sem imela«.

S to željo sklepam in vas prošim, gospoda, vse, kar vas je tu zbranih: samo zato: kar sem vam tu povedal, samo zato — zberite svoje moči, vzravajte se in mi v tem smislu krepko pomagajte!

C. D.

Naš »Cvrček«

»Cvrček je duša in vest naše hiše...«

Troje vzrokov je bilo predvsem, ki so nas privedli do tega, da smo postavili na spored našega starega, zvestega »Cvrčka«: idejni, igralski in tehnični. Za vsakega od njih bom skušal povedati nekaj pojasnilnih besed.

Že od nekdanj živim v neki — morda prirojeni, morda pa celo nekoliko boleštni ideji, da je gledališče nekakšno zavetišče in pri-

bežališče za nesrečne ljudi. Za nesrečne ljudi v takem smislu, da se jim je vse, karkoli so v življenju sanjali in želeli, da se jim je vse ponesrečilo in da jim je vse spodletelo. Nesrečni v takem smislu, da jim je vse v tem trdem in brezobzirnem življenju prišlo drugače kakor pa so mislili, da bo v resnici prišlo. Da se je izkazalo, da cela vrsta vseh teh čudnih stvari sploh ni res v tem glasnem zunanjem dnevu, kakor so si jih zamislili in izmislili v svojem tihem in skritem, morda samo sanjavem svetu in ki so vendarle vse tako neizprosno in neusmiljeno resnične v njihovih ranjenih in zastrtih srcih in dušah. Za ljudi, za katere se je, ljubeznivo ali surovo, z neko usodno in skoro naravno zakonitostjo ustanovilo, da jim sreča v dejanskem življenju ni bila namenjena in da se morajo zato v svojih nerazumljenih in neizrečenih samotah zatekati k plahim lučkam bolečega upanja in k dobrotljivim, tolažilnim žarkom umetnostne utehe.

V davnih časih smo čuli, da je Bog ustvaril človeka po svoji podobi. Še kasneje smo brali, da je Bog, ta neskončni največji umetnik, pogodil z umetniki tiste, ki jih je najbolj približal svoji podobi. Če je kdo med njimi, potem je med njimi Dickens.

Ni dolgo tega — okrog »Traviate« je bilo — kar sem Dickensa v nekem smislu primerjal z Verdijem. Primera je na prvi hip prav gotovo nekoliko tvegana in marsikdo se ji je morda začudil. Jaz pa vem, kaj sem mislil in čutim, kaj me je navedlo do tega: bilo je njuno zlato in plemenito, človeško in tako toplo utripajoče srce. Oba sta zame neke vrste sv. Miklavž. Oba sta zame: nekaj večni, dobrotni stric. Kar stric. Za otroke, za uboge in nebojlene, za male in za odrasle, za pridne in hudobne, za brihtneže in za preproste. Saj otroci smo vsi. Gorje tistemu, ki ni niti v svojem poslednjem dnu, vsaj še malo, vsaj malo otrok!

In za to otroštvo v naših dušah nam je prinesel stric tudi »Cvrčka«. Cvrčka, to drobno in komaj opazno živalco, ki ždi kjerkoli skrit v majhni, majčkeni luknjici ob ognjišču in ki se vgnezdi samo tam, kjer je toplo, prijetno in domače, kjer so ljudje prijazni, pošteni in dobrosrčni, in kjer vladata snažnost in redoljubnost v preprostem in skromnem domu. Cvrček, ki živo diha in gorko čuti z vsem, karkoli se dogaja v »njegovi« hiši, ki veselo in

razigrano cvrči ob veselih dogodkih, ki tiho spremlja brnenje povrevajočega čaja, ki izzivalno napada zoperne malopridneže, ki z žalostnim molkom sočustvuje z bridkostmi in težavami v »njegovi« družini in ki zmagoslavno zapoje in prepeva, ko zmaga spet dobro nad slabim in kadar se izkaže, da imajo »spet enkrat poštene ljudje najbolj prav.«

Ta »Cvrček« je genius loci, je hišni duh dobrega, lepega in notranje čednega doma. Ta »Cvrček« je znamenje mirnega, varnega, čeprav na zunaj na stežaj odprtega doma, je znamenje tihe družinske sreče, je znamenje toplega ognjišča, je znamenje trdne, četudi preproste domače strehe, in znamenje prirodnega, vernega, vedrega, brhkega in odkritega srca.

Vse to, se nam zdi danes, pa so kakor motni zvoki iz daljnih, daljnih dežel, ki drhtijo kot rosne, srebrne kaplje v nedosežnih višavah, ki trepečejo kot zlato-sinji prividi v nedosegljivih oblakih in sivih meglah...

Pred nami so razkrite hiše, kupi razvalin, ognjišča, ki uničujejo in pogubno goré, domovi, ki razpadajo in ki se kadé...

Naši »Cvrčki« so žalostno obnemeli in marsikje s svojo ljubko pesmico vred — poginili in pomrli...

»Gledališče pa je najlepše zakotie za vse, ki so svoja otroška leta potaino vtaknili v žep in z njimi ušli, da se bodo do konca svojega življenja igrali.« (Reinhardt.)

In táko gledališče bi morali imeti tudi mi. Tudi naše gledališče bi moralo imeti takega lepega cvrčka. Cvrčka, ki bi nas spremljal, ki bi nas bodril in učil, ki bi nas opominjal, in ki bi nam cvrčal in pel, takó, da bi tudi mi imeli nekoga, kateremu bi zaupali in kateremu bi lahko dejali, da je »duša in vest naše hiše.«

* * *

V režijsko - igralskem pogledu je Dickensov »Cvrček« tipična komorna igra. Zahteva mnogo občutja, rahlih a točnih prijemov in živih, zelo dragocenih igralcev. Vprizoritev zahteva predvsem mnogo naravne, neopazno razvijajoče se s o i g r e, nekaj, kar izvira v zadnji izbrušenosti lahko samo iz nečesa, kar bi lahko imenovali »u met ni š k o p r i j a t e l j s t v o«, skratka nekaj — da govorim

po »cvrčkovsko« —, kar je zraslo iz skupno dozorele, trdno med seboj povezane in ubrane družine.

*

Tehnično pa nam neusmiljeni čas in spremembe v že določenem delovnem načrtu repertoarja nista dovolila preveč lagodnih pripravljalnih izgrediv, zlasti še, ker so nam goreče želje občinstva v zvezi z nastopom sv. Miklavža narekemale še pretežno osvežitev nekoliko obrabljene »Sneguljčice«, ki pa je morala biti seveda ob določenem dnevu končana. Vzporedno s to pravljiico iz davnine se je luščil in cvrčal tudi »Cvrček«.

*

Zdaj je tu. Ne čisto nov, samo nekoliko prenovljen. Sem in tja smo narahlo popravili kakšno krilce, sem in tja tudi kakšno nožico. Sicer smo ga samo tako narahlo prezračili in pobožali, da ga ne bi pohabili ali ranili. Morda bo kaj boljše, morda bo tu pa tam tudi kaj slabše — prišlo in razvilo se je tako, kakor sem pravkar po pravici povedal. Mogoče ne bo za vse, mogoče pa bo vsaj nekaterim — onim, ki sem jih koj sočetka omenil — tisto, kar smo vsi skupaj želeli in kar je bil najbrž tudi Dickensov prvotni namen: da bi nam bil ta »Cvrček« v teh hudih časih majhno, pohlevno darilce za Božič. darilce in hkrati spomin na tisto ubogo, danes že skoro čisto pozabljeno dete, ki se je v davnih časih rodilo v hlevu in ki je ležalo v jasliah, in ki je na veke oznanilo besede, nailepše, kar jih je kdajkoli donelo po svetu in kar so jih kdajkoli veličastno zvonili zvonovi: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.«

C. D.

Pismo Edvardu Gregorinu

ob 25 letnici njegovega poklicnega dela.

Dragi Edvard Gregorin!

V vrsti naših igralcev, ki slavijo 25 letnico svojega poklicnega dela, si Ti tretji, ki mu v zadnjih 15 letih pišem javno pismo.

Danes, ko je naše življenje kratko kot morda nikoli poprej; danes, ko je tudi naša slava krajša kot kdajkoli prej; danes, ko

so skoro vse misli in vsa čustva obrnjena drugam kakor v oceno in priznanje težaškega opravila slovenskega igralca; danes naj bodo tudi vsa naša pisma in vse naše besede kratke.

Več bo kot dvajset let, kar te opazujem, kar Te poznam in cenim. Po vsem tem času vem, da si tršat in morda celo nekoliko trd. Vem, da si iz grčavega lesa, in vem, da nisi bil nikdar ne glina in ne testo. Da si imel svojo barvo, svoj zvok in svoj pogled. Da si imel svojo voljo in da si imel svoj cilj. Da si ravnal vselej kot ti je ukazoval Tvoj notranji glas, da si vršil, kar Ti je narekovala Tvoja vest. V vseh Tvojih gledaliških, igralskih, režijskih in pisateljskih dejanjih je mnogo, mnogo izrednega dela. V tem je mnogo zvestobe. Zvestobe do dela samega, zvestobe do poklica in pa zvestobe predvsem do samega sebe. Vzor si nam lahko vsem za resnost, za delavnost, za vztrajnost in sposobnost.

Za resnost, s katero si se v vsej dolgi dobi svojega udejstvovanja loteval vsake velike, pa tudi male in najmanjše vloge, ki je vnaprej izključevala vsako površnost ali celo nemarnost, ki je omejevala, včasih morda celo preveč, vsako prvinsko neposrednost, vsako, čeprav morda humorno zrahljanost ali igralsko neobzdranost v strogem redu miselnih spoznanj, dognanj in zakonitosti.

Za delavnost, ki jo imaš — kot mravlja — zakoreninjeno globoko v vsej svoji narodi in v vsem svojem ustroju, zaradi katere si točen in natančen kakor ura, ki mora, vedno navita, stalno in neumorno delovati, če hoče ustrezati svojemu bistvu in svojemu namenu.

Za vztrajnost, ki ni odjenjala nikdar, ne v zornih dnevih velikih uspehov, ne v mračnih urah ostrih borb in grenkih preizkušenj, ki ni nikoli omahovala in ki ni poznala ničesar drugega kot neupogljivo voljo za dosego postavljenega cilja.

In navsezadnje za sposobnost, s katero si z vso Tebi lastno plastičnostjo oživiljal svoje like, med njimi mnogo takih, ki jih, priznajmo, nisi nič rad oblikoval in ki smo jih morali zato tem višje ceniti in tem bolj občudovati.

To so odlike, ki so ravno za igralca sedanjih dni neizmerno važne in pomembne.

Prepričan sem, da se zdaj zate, kakor za vsakega resničnega

igralca, prava doba ustvarjanja šele začne. Opremljen z vsem bogatim izkustvom boš klesal spet in spet postavljaj pred nas izsledke svojih misli in svoje domišljije. Bodi zahvaljen za ves Tvoj trud, za vse užitke in za vse vrednote, ki si jih, vem da, iz vsega svojega bitja našemu gledališču dal! Saj veš — ta naš teater je v Tvojem delu tudi Tvoj. Ostani mu še dalje zvest! Upam, da boš še dolgo naš! Če bi odšel, bi te težko, težko pogrešal.

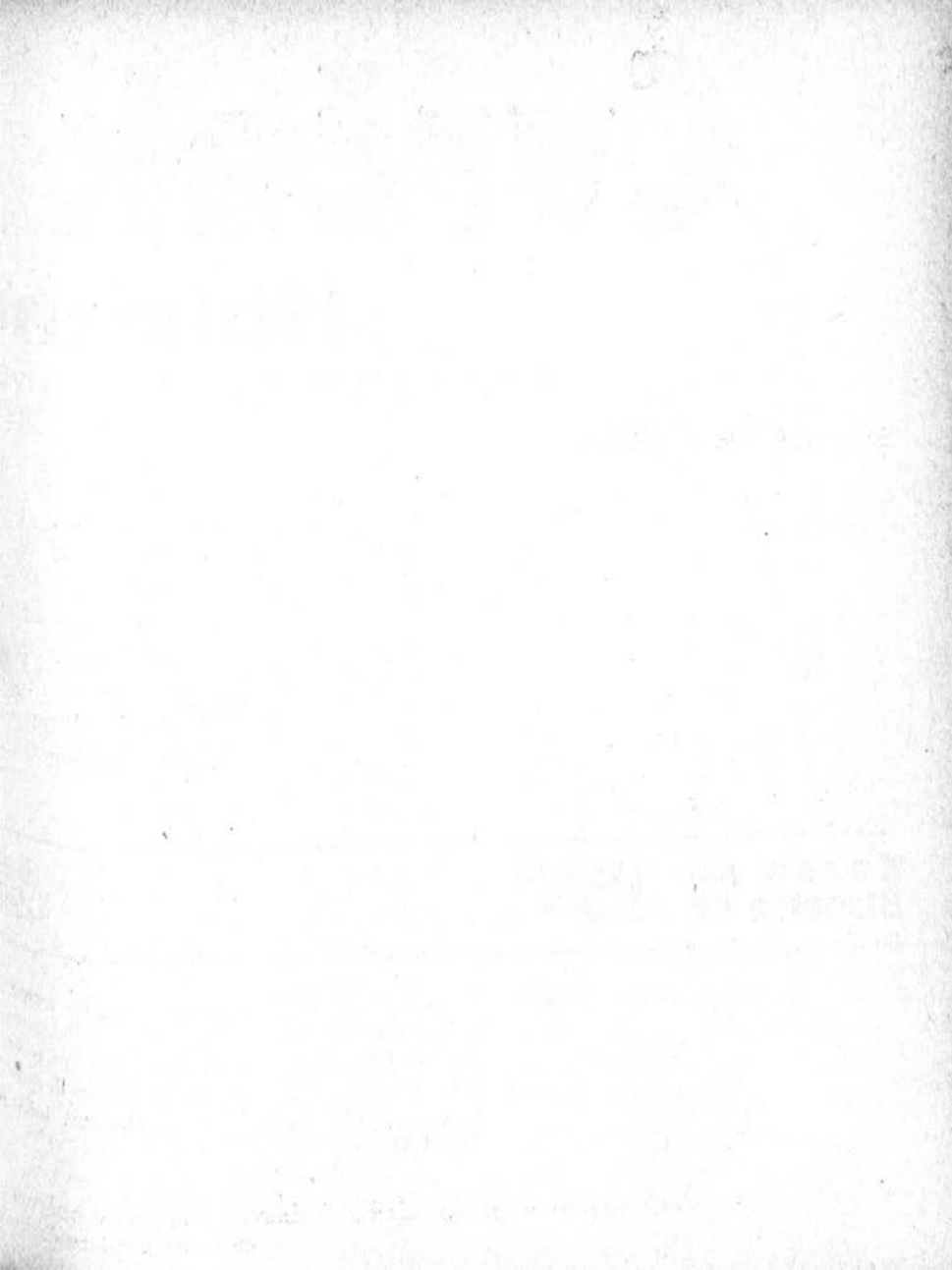
Iz vodstvene pisarne

Da ugodimo nujni želji po otroških predstavah je pripravila Drama v delni osebni spremembi — kraljeviča je to pot prvič igral daroviti g. D. Bitenc — staroznano pravljico »S neguljčica« (Pavel Golia), ki je bila, zvezana z Miklavževim nastopom, šestkrat popolnoma razprodana.

Za prvo predstavo novega izvirnega dela je v načrtu tako po svojem etičnem jedru kakor tudi po svoji nenavadni zgradbi in jezikovni obliki pomembna in zanimiva drama »Vera in n e v e r a«. Na žalost že pokojni pisatelj L e s k o v e c je naši gledališki javnosti že znan po dveh svojih že vprizorjenih dramah: »Dva bregova in pa »Kraljična Haris«. Režijo ima g. Milan Skrb in š e k, ki je ravno pri oblikovanju slovenskega dramskega slovstva pokazal izredne sposobnosti, ki so za skrbno vprizoritev neogibno potrebne. Ta drama pride zdaj prvič na oder državnega gledališča.

V teku januarja bo vprizorjena ena najznamenitejših nemških veseloiger »R a z b i t i v r e č«, delo čudovite jedrovitosti, krepkega humorja, sočne vedrine in mestoma naravnost blesteče tehnike. Romantični pisatelj Heinrich v. Kleist, avtor znanih tragedij »Penthesilca« in »Homburškega princa«, bo s tem delom prav tako prvič vprizorjen v slovenskem jeziku. Režija te klasične komedije je poverjena g. prof. O. Š e s t u.

Herausgeber: Die Intendanz des Staatstheaters in Laibach. Vorsteher: Oton Župančič. Schriftleiter: C. Debevec. Druck: Maks Hrovatin. — Alle in Laibach. Izdajatelj: Uprava Drž. gledališča v Ljubljani. Predstavniki: Oton Župančič. Urednik: C. Debevec. Tiskarna Maks Hrovatin. — Vsi v Ljubljani.

Cvrček na pečjo

Heimchen am Herd

KOMEDIJA V TREH DEJANJIH. PO PОВЕŠČANU SA DICKENSA: LODOVIC DE FRANCMESNIL.
PREJETA V L. 1881.

Scenograf: ing. E. FRANZ.

Režiser: C. DEBEVEC.

John	> I. Cesar.
Caleb	> J. Kovič.
Tacleton	> M. Skrbinšek.
Edvard	> E. Gregorin.
Dotka	> M. Šaričeva.
Berta	> V. Juvanova.
Mistres Fiedling	> A. Rakarjeva.
Maya Fiedling	> A. Brecljeva.

Kassa um 15³⁰
Blagajna ob

16

Ende um 18⁴⁵
Konec ob

Parter:	Sedeži I. vrste	Lit.	22 [—]
	" II.-III. vrste	"	20 [—]
	" IV.-VI. "	"	18 [—]
	" VII.-IX. "	"	18 [—]
	" X.-XI. "	"	16 [—]
	" XII.-XIII. "	"	14 [—]

Lože v parteru	Lit.	80 [—]
" v I. redcu	"	80 [—]
" v I. redcu	"	88 [—]
" v II. redcu	"	56 [—]
Dodatni ložnici	"	15 [—]
"	"	15 [—]
"	"	10 [—]

Balkon: Sedeži I. vrste	Lit.	16 [—]
" II. "	"	12 [—]
Galerija: Sedeži I. vrste	"	10 [—]
" II. "	"	8 [—]
" III. "	"	7 [—]
Galerijsko stojišče	"	1 ⁵⁰
Dijaška "	"	2 ⁵⁰

Vstopnice so v predprodaji pri dnevni blagajni v operni hiši od 10.30 do 12.30 in od 16. do 18. ure, in pri blagajni v drami pol ure pred pričetkom. Takse so vračunane.

